

1.4.1. İçtihat ve İçtihadın Konusu

- Bütün şeri hükümler içtihada konu olamaz.
- İçtihat, sadece hakkında kesin hüküm bulunmayan bazı meselelerde söz konusu olur.

- Mânâya ve hükme delaleti kesin olan, kendisiyle şeri bir hükmün açıkça anlaşıldığı ve başka türlü anlaşılmasına imkân olmayan delillere, **sübutu ve delaleti kati deliller** adı verilir.

- Sübutu ve delaleti kat'î olan nasların belirlediği hükümlerde içtihat yapılamaz.

Örneğin Kur'an'da açık bir şekilde namaz kılmak, Ramazan'da oruç tutmak emredilmiştir. Bu yüzden bu konular içtihata kapalıdır.

- Dolaylı şekilde hüküm bildiren, yorum ve izaha muhtaç olan ayet ve mütevatir hadisler ise sübut bakımından kat'i, delalet bakımından ise zanni delillerdir.
- Bu tür naslar, içtihada açıktır.

Kurban Bayramı'nda, kurban kesmesinin hükmü buna örnektir. Hanefi mezhebine göre vacip, diğer mezheplere göre ise sünnet sayılmıştır.

- Tek kişiden rivayet edilen ahad haberler ve meşhur hadisler sübut bakımından zanni delillerdir.
- Bu türden rivayetler, sübut bakımından kesin değildir.

Nikâhta velinin izni ile ilgili hadisler buna örnektir. Her mezhep, bu tür hadisleri kendi fıkıh usulü çerçevesinde değerlendirmiş ve kullanmıştır.

- Sübut ve delalet yönünden kati nasların belirlediği hükümlere teabbüdi hükümler denir.
- Bunlar içtihada kapalıdır ve hükümler değişmez.
- Bu hükümlerin insanlara olan faydası sabittir.

İbadetler, had cezaları, haramlar helaller, miras hükümleri buna örnektir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dikkat Edelim

- İçtihat ile elde edilmiş hükümler, Kur’an ve sünnetin açık hükümlerine asla aykırı olamaz.